

NR. 3 NOVEMBER 2016, 24. ÅRGANG

Maihaugbladet

MEDLEMSBLAD FOR DE SANDVIGSKE SAMLINGERS VENNER

MEDLEMSINFORMASJON

Som medlem i De Sandvigske Samlingers Venner får du fri inngang på Maihaugen i et kalenderår, rabatt på de fleste varer i Maihaugbutikken (ikke bøker), fri inngang på Maihaugens egne arrangementer som Barnas sommer- og vinterdag, Julemarkedet og St. Hansaften. Du slipper også å stå i kø på de store arrangementene. Maihaugbladet får du i posten tre ganger pr. år.

MEDLEMSKONTINGENT FRA OG MED 2017:

Livsvarig medlemskap kr. 5.500,-
Enkeltmedlemskap kr. 470,-/år
Familiemedlemskap kr. 750,-/år
Familiemedlemskapet gjelder foreldre og egne barn under 18 år og barnebarn under 18 år. I vinterhalvåret kan du ta med en gjest.

ENDREDE ÅPNINGSTIDER TIL FRILUFTSMUSEET VIA PORTENE:

Fra 2. februar 2016 er portene stengt i museets åpningstid. Medlemmene i Venneforeningen må derfor benytte hovedinngangen for tilgang til friluftsmuseet. Utenom høysesongen åpnes portene kl. 07–11 og deretter kl. 16–22 alle dager unntatt mandag, da portene er åpne kl. 07–22. I høysesongen vil de være åpne alle ukedager kl. 07–08 og kl. 17–22.

De Sandvigske Samlingers Venner (DSSV) ble stiftet i 1932, og har dermed mange aktive år bak seg. Maihaugvennene har som formål å støtte driften og utviklingen av museet. Gjennom årene har Maihaugvennene gitt mange bidrag for å styrke og utvikle Maihaugen i form av dugnadsinnsats og gaver. Alle som ønsker å være med å støtte Maihaugen, kan være medlemmer i De Sandvigske Samlingers Venner.

De Sandvigske Samlingers Venner

Maihaugen, 2609 Lillehammer
Bankgiro: 2000.05.17608
Informasjon: tlf. 61 28 89 00
E-post: venner@maihaugen.no

Redaktør: Ivar Olstad
Grafisk produksjon: Dialecta

INNHOOLD

Leder	side 3
Sandvig 1907	side 4
Levende kunnskap om skimaking på Fåberg	side 6
Hyttedrømmen	side 7
Super-brukerne	side 8
Dronningens barndomshjem til Maihaugen	side 10
Jentene tok prisen!	side 11
En tilfeldig fredag sent i juli	side 12
Frivillighet på Maihaugen	side 14
Han er tilbake!	side 15
Venneturen	side 16

NY SØNDRE PORT ER PÅ Plass

REGISTRER DIN EPOST!

Alle medlemmer i DSSV oppfordres til å registrere sin epostadresse slik at vi lettere kan sende ut informasjon til våre medlemmer. Skjema for innsending finner du på: www.maihaugen.no/venneforeningen.

*Hva skjuler det seg bak vinduet i Garveriet fra Fåberg?
Forsiden: Ivar Olstad*

Kjære Venner!

Svend Strand, Styreleder DSSV

Julen står foran oss, og med det et av høydepunktene i Maihaugenåret, nemlig Julemarkedet som finner sted lørdag 26. og søndag 27. november. Julemarkedet er blitt en tradisjon og stor attraksjon som tiltrekker seg store mengder lokale og tilreisende gjester. Her får vi den gode, gamle julestemningen. Personlig har vi hvert år på denne tiden gjester fra Oslo som insisterer på at Maihaugens julemarked må være en del av besøket for å maksimere Lillehammerhelgens opplevelser! På julemarkedet kan du sikre deg både julematen og julegaver fra et utall attraktive salgsboder!

I år kan også Venneforeningen tilby en utmerket julegaveidé til barn, barnebarn og/eller venner: Et medlemskap i DSSV er nå til salgs i butikken på Maihaugen i form av et gavekort med tilhørende medlemsbevis. Både familie- og enkeltmedlemskap kan kjøpes. På denne måten kan du gi ikke bare en ting, men mange opplevelser gjennom det kommende året for mottageren og eventuelt hans/hennes familie! Årets julegave!

At det blir vinter er ingen grunn til ikke fortsatt å besøke anlegget! Vinteren er en flott tid å oppleve Maihaugen på. Kalde, solrike dager kan gi stille og fine opplevelser i et attraktivt turområde. Husene og landskapet er like fine en sprengkald vinterdag som på en idyllisk, varm julkveld. Maihaugen kan og bør benyttes til alle årstider, opplevelsene er alltid varierte og rike. Benytt derfor ditt medlemskap til å besøke dette flotte anlegget også i vinter!

Vi vil også igjen minne om at de som ennå ikke

har besøkt det nye Norges Olympiske Museum bør ta en tur dit. Det er plassert i underetasjen på hovedbygget, like ved hovedinngangen. Du vil oppdage at dette nye tilskuddet virkelig beriker Samlingen Lillehammer Museum!

Du kan også oppleve nye attraksjoner som er kommet eller er i ferd med å komme til samlingene. Du bør bl.a. besøke en ny del av museet som er i ferd med å komme på plass. Det heter «Fra seterliv til hytteliv – den norske hyttedrommen» og ligger i nærheten av Einebærbrenneriet ovenfor seteranlegget. Her skal historien om nordmenns spesielle forhold til hytter fortelles og dokumenteres. Venneforeningen har bidratt med et vesentlig tilskudd til dette prosjektet. Les mer om hytteprosjektet inne i dette bladet.

En annen attraksjon som nå er under realisering er et nytt tilskudd til 1900-tallssamlingen, nemlig et hus fra 1935. At det er Dronning Sonjas barndomshjem som er under flytting fra Vinderen i Oslo til Maihaugen gjør ikke tilskuddet mindre interessant! Les også om dette i egen artikkel.

Avslutningsvis vil jeg minne våre medlemmer på å betale kontingenten for 2017, som du finner sammen med dette bladet. Da er dere klare for nye, rike opplevelser på museet i 2017. Husk å ta med medlemskortet når du og familien (gjelder familiemedlemskap) besøker Maihaugen i 2017.

Så ønsker jeg alle våre medlemmer og forbindelser en riktig God Jul, vel møtt til Julemarkedet, og et Godt Nytt År med nye turer og opplevelser på Maihaugen!

JULEPRESANG...? ÅRSKORT PÅ MAIHAUGEN!

En velkommen og innholdsrik gave med mening.
Du kjøper den i butikken i resepsjonen til dem du vil glede.

Om Nordre Tjern slik And

I 1907, da den 45 år gamle Anders Sandvig kunne glede seg over de første ti husene oppsatt på Maihaugen, skrev han en drøyt 300 siders praktbok om Samlingene. I innledningen beskriver han sin kjente visjon om at han *ikke ville lage en samling tilfeldige hus og gjenstander, heller ikke det ypperste som var frembrakt... men en samling hjem... hele bygden som et samlet hele i denne store billedbok.*

Boka med i alt 616 illustrasjoner er «skrevet ned i mine sparsomme fristunder, naar min bedste arbeidskraft er slugt av det arbeide, som betinger min eksistens...», men er uansett et imponerende verk som fortsatt står som en bauta over hans første år som kulturgründer.

Nedenstående er hentet fra det første kapittel.

Maihaugen ligger nøyaktig 870 meter fra jernbanestasjonen, oppe paa en høide med prægtig udsigt over byen, faabergdalen og Mjøsen helt syd til Skogsodden. Bag igjen – mod øst – lukker lien og skogen sig til alle kanter. Maihaugen indtager et areal af 100 maal. Den nedre del ligger indenfor bygrænsen, den øvre derimod hører Faaberg til.

Terrænget er meget kuperet med smaa skogbevokste høidedrag og bakker imellem grønne rydninger. Og som et stort, blankt øie ligger nu det lille tjern i midten, med landeveien paa begge sider.

For ca.100 aar siden var der ogsaa et tjern her af samme størrelse. Men saa fik et ungt par lov at slaa sig ned heroppe. Deres stue stod omtrent der, hvor røgovnstuen nu staar. De hjalp hindanden saa godt de kunde, disse to; men bakkerne rundt om tjernet var saa altfor tørre. Saa en høst fandt de paa at tappe tjernet ud. Han gravede grøften, og hun lempede smaasten ned til dræneringen. Aaret efter blev en liden akkerlap tilsaadet i den nordre del af tjernet. Da de blev udslidte, flyttede et andet ungt par ind i stuen. Men pladsen

Foto: Ivar Olstad

ers Sandvig forteller det

var mager og daarlig og gav ikke stort i udbytte. Omsider døde ogsaa disse to, og pladsen blev stående ledig. Stuen faldt sammen, og grøften fra tjernet faldt ogsaa sammen. Vandet seg til paanyt, skogen begynte ogsaa at gro til paa alle kanter.

Men i de første aar efterat byen var anlagt, drog ungdommen derop hver 17.mai og Sankt Hans for at feire dagen. Da gik det meget livligt til deroppe, der blev bygget løvhytter og opsat telte, brændevin solgtes der overalt. Mellem «prestegaarden» og tjernet var den faste danseplads. Og nede paa den lange flade ryg bag vagtstuen brændtes der baal. Fra disse sammenkomster er det nok, at haugen har faaet sit nuværende navn. Oprindelig hed den Hammershaugen. Men saa omkring 1850-aarene blev festlighederne henlagt til byen, og Maihaugen gik snart i glemmebogen. For en del aar tilbage vidste neppe halvdelen af Lillehammers indvaanere, hvor den laa. Da de Sandvigske Samlinger for 4 aar siden skulde flyttes, faldt valget straks paa dette sted.

Det gamle tjern blev igjen rensed op, afløbsgrøften igjenmuret, og vandet fik for alvor lov at samle sig. Der blev anlagt veie, gravet, muret og tømret med en arbeidsstyrke helt op til 40 mand – og efter 14 maaneders arbeide var samtlige huse paa plads.

Nu ligger de der, solbrændte og trygge, med sine smaa blyvinduer og lubne torvtag. Prestegaarden skiller sig tilsyneladende ikke synderlig ud fra de øvrige huse. Den er bare lidt større. Heller ikke det andet embedsmandshus, enkesædet, som staar lige ved. Bygningerne falder saa naturligt ind i omgivelserne, som de skulde staaet der ved vandet og seet over til hinanden i aarhundreder. Det er en hel liden verden for sig, fra storgaarden med de forskjelligartede bygninger til eneboerhytten oppe i skogen – ja endog kirken og kvernhuset med.

Simen Rustad og Thomas Aslaksby diskuterer ski.

Levende kunnskap om skimaking på Fåberg

Instituttleder Eivind Falk

Av Eivind Falk

I 2014 og 2015 har skimaker, fagperson og dokumentator Thomas Aslaksby arbeidet for håndverksinstituttet med å kartlegge og oppsøke tradisjonsmiljøer for treskimaking. I år har Håndverksinstituttet konsentrert seg om Rustad skifabrikk på Fåberg, samt dokumentasjon av fabrikk Rønning skifabrikk på Skotterud, der det fremdeles produserer laminerte treski.

Tradisjonsbærere Ulf Rønning og Simen Rustad har i prosjektet generøst delt av sin kunnskap. Norsk skimakertradisjon står i en særstilling som kulturarv, og det er svært viktig å sikre denne kunnskapen for ettertiden. Museene har i stor grad vært flinke til å samle ski, men den levende kunnskapen om å produsere dem står i fare for å forsvinne om ikke kunnskapen overføres til en ny generasjon. Det er nettopp i dette arbeidet at Thomas Aslaksby spiller en nøkkelrolle som skimaker og kursholder av i dag.

I prosjektet følger vi hele produksjonslinjen fra befaring i skogene på Fåberg, der vi sammen med Simen Rustad har sett på ulike treslag og kvaliteter brukt i produksjonen; Ask,

bjørk og gran. Hos Rønning på Skotterud har vi fulgt og dokumentert hele produksjonen fra råmateriale til ferdige ski med foto og film. Mye av dette filmmaterialet er nå tilgjengelig på Norsk håndverksinstituttets youtubekanal. Prosjektet vil generere et betydelig dokumentasjonsmateriale, og er foreslått videreført i 2016, med hovedvekt på materialkvalitet og -uttak.

I tidligere skimakerprosjekter ved Norsk håndverksinstitutt har vi hovedsak arbeidet med heltreski. Ikke minst gjennom det omfattende prosjektet i Morgedal, der tradisjonsbærer Åsmund Kleivs kunnskap i å lage ski ble videreført til en ny generasjon skimakere.

Prosjektet som sikrer viktig kunnskap om å produsere tradisjonelle treski er av stor nasjonal betydning. Håndverksinstituttet har arbeidet med dokumentasjon ulike steder i landet, og sikret mye kunnskap. Likevel er det et stort mangfold av skimakertradisjoner som venter på å bli tatt tak i. Vi lever tross alt i et land der vi er født med ski på beina. Det gjelder ikke minst på Fåberg.

Hyttedrømmen

Av konservator Kåre Hosar | Foto: Maihaugen

Mange nordmenn har hatt en hyttedrøm. Det kom i sin tid blant annet fram ved at Maihauglotteriet hvert år loddet ut en hytte, som var en populær premie i lotteriet. En liten toroms laftet hytte.

Nå har Maihaugen fått sin egen hyttedrøm – som er i ferd med å gå i oppfyllelse. I disse dager er en hytte flyttet fra Ringeby til Maihaugen, og den kommer på plass i en åpning i skogen ovenfor Lundesetra.

Det er mange år siden Maihaugen fikk sin første hytte. Det var Kinckhytta fra Mesnali, forfatteren Hans E Kicks hytte fra 1911, som i 1989 stod ferdig gjenoppført på Maihaugen. Det var en stor toetasjes hytte, bygget som landsted for Kinck og hans familie – og selvfølgelig rom for hushjelpen, slik borgerskapets familier levde den gang. For det var borgerskapet som var de første til å skaffe seg hytter. Menigmans hyttedrøm kom noe senere.

Etterkrigstiden ble den store tiden for hytte-

bygging for den vanlige befolkningen. Det ble bygget store mengder med små hytter, som gjerne hadde to rom – stue og soverom. En slik hytte er det vi nå har fått til Maihaugen.

Det var Mathias Lundstuen som i 1965 bygget seg hytte på Mykkelseter i fjellet på østsiden av dalen ved Fåvang. Den fikk navnet Myklebu. Det var en liten brunmalt bindingsverksbygning med stue og kjøkken i ett, og et lite soverom til siden. Et lite kjellerhull under kjellerlemmen var det kjølige stedet for maten. En framstikkende brannmur danner et lite skille mellom stua og kjøkkenet, og inntil denne står en liten peis i stua og en liten vedkomfyr i kjøkkenet. Der er det i tillegg en hylle med en toplaters gasskokeplate.

I 2009 kjøpte Guri Hovde Åmodt hytta, og hytta ble mye brukt av familien, sommer som vinter. Hytta ble etter hvert malt rød, og modernisert ved at det ble lagt inn elektrisk belysning med solcellepanel. Men fortsatt var det den lille enkle hytta mer enn et hyttepalass, slik mange nyere hytter er.

I 2016 fikk Maihaugen hytta som gave fra familien. Det meste av inventaret fulgte også med, slik at hos oss kan hytta framstå slik den ble brukt av Mathias Lundstuen og familien Hovde Åmodt.

Maihaugen har fått sin hyttedrøm – som trinn for trinn kan gå i oppfyllelse. Her kan vi få hytter fra forskjellige tider på plass i et lite hyttefelt. Noen vil være tidsvitner ved å stå urørte med gjenstander fra sin tid, andre kan innredes og tåle bruk, slik at hyttelivet kan formidles på en aktiv måte.

Øg kanskje dukker det en dag opp en hytte fra Maihauglotteriet som kan få plass på Maihaugen? Da ville ringen vært sluttet.

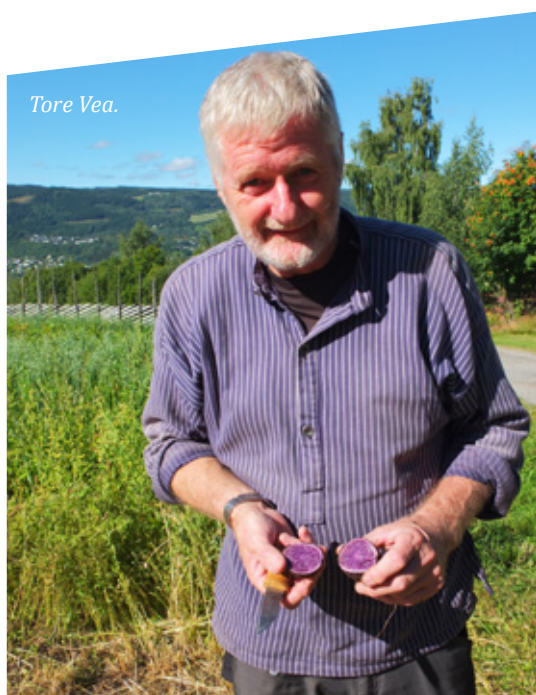
Super-brukerne

Av Ivar Olstad

Mange i Lillehammer er Maihaugen-vandrere. Det er noe med ro i sjelen på grusveiene mellom – særlig de gamle – husene, året igjennom. Men enkelte har bygget opp et mye nærmere forhold til museet: Det er blitt en nødvendig del av deres daglige liv. Her møter du noen av dem.

Revmatismesykehuset i Lillehammer er en god nabo og en god venn av Maihaugen. Tre-fire årskort har de liggende; men ikke i skuffen! I hvert fall to ganger i uken er de avsted på museets grusveier, tre kvarter i all slags vær og temperatur (unntatt når det er altfor glatt) og med gæstaver i reglementert albuevinkel. En av de tre fysioterapeutene i teten, og pasientene etter. Slett ikke bare sykdomspreget daffe-tempo, men skikkelig intervalltrening i motbakkene.

En ting er freden og roen, noe annet er den inspirasjon hus og anlegg gir en revmatiker som har mye å plages med og mangt å tenke på. Et tilleggsgode er naturligvis at pasienter utenfra får et nært og godt forhold til museet vårt. Her leder fysioterapeut **Anne Svarstad** an foran **Bente Sætha** fra Øyer og **Geirid Bakkeli Blunt** fra Skreia.

Tore Veia møtte museumsbonden Anders Hagen da de var statister på Maihaugen-innspillingen av Løvekvinnen. Som nybakt bank-pensjonist tilbød han sin tjeneste, ut fra behovet om å gjøre noe nyttig og samtidig sunt og interessant. Og nå har han «den ultimate pensjonistjobben som mange misunner meg» sommer som vinter, nesten i full arbeidstid. Han er håndlanger, lærer en masse om gammel gardsdrift av Anders, og blir både praktisk og følelsesmessig stadig sterkere knyttet til museet.

Nå har de to laget det timeslange omviserprogrammet «Fra jord til bord», hvor de to ganger i uka viser veien fra dyrking og vanning til trøsking, maling av kornet – og endelig sluttresultatet vassgrauten på Øygarden.

*Per Haakon
Kristiansen.*

Per Haakon Kristiansen er vedhogger. «Lærling» hos og partner med Tore Hals – velkjent og ofte omtalt 80-åring med et kvart århundre bak seg i Maihaugens frivillige tjeneste. Per Haakon tegner seg for «bare» tre år foreløpig. Tre år siden han og barnebarnet Camilla («det er viktig at ungene er med») trådte inn i Olsen-gården. Der er forøvrig Camilla fortsatt, mens Per Haakon altså ti av årets måneder – via jobb hos bonden i Øygarden – produserer voldsomme mengder med oppkappet og kløyvd ved fra hogstfeltene på Maihaugen. Noe selges i bulk, bortimot container-dimensjon, noe sirlig opplagt i kubikknett eller 60-literssekker. Mest bjørk, litt finkløyvd til bakstevd. Og noe blir gjerdestolper.

Hvorfor så denne innsatsen? Rett og slett: «En skal ikke ha betalt for alt en gjør», sier Per Haakon, som tillegg er oppsynsmann for turistforeningshytta ved Kroken og sterk kritiker av Eidsivas planer ved Mesna-demningen.

Karin Belsvik går tur på Maihaugen om morgenen. Hver morgen så sant hun kan, uavhengig av vær, årstid og føre. Den samme ruten. En times vandring fra hjemmet i Weidemannsgate, opp bakkene til setergrenda og på kryss og tvers mellom de solsvidde bygningene hun har gjort til «sine» gjennom alle de syv decenniene hun har vandret her oppe.

For det begynte allerede like etter krigen. Karin minnes hvordan Anders Sandvig tok med ungene ut i anlegget – helst til favorittstedet Knutslykkja – mens foreldrene hygget seg med kaffen i restauranten. Sommerjobb fikk hun av direktør Valen Sendstad som 14–15-åring, og siden har Maihaugen vært en vesentlig del i livet. Og som mange kjenner til: Karin har klare meninger om drift og utvikling og vet å gi uttrykk for dem, basert på en sterk kjærlighet til museet og til tradisjonene.

– Jeg er så glad i stillheten her oppe, bare brutt av fugler og dyr. Det er svært få mennesker å møte på den tid av døgnet jeg er her. Og aller finest er det tidlig på våren, når jordfargene kommer frem igjen!

Karin Belsvik.

Dronningens barndomshjem til Maihaugen

Av konservator Else Braut

I disse dager (skrevet ultimo oktober) er bolig-huset fra Tuengen allé 1B på Vindern i Oslo i ferd med å flyttes til Maihaugen. Huset er delt i flere deler som fraktes nattestid på store hengere, og på museet står ny grunnmur klar.

Huset er et eksempel på 1930-tallsarkitektur. Det stod ferdig i 1935, arkitekten var Ernst Motzfeldt. På Maihaugen vil huset inngå som en del av boligfeltet og ligge langs ruta man går og opplever de forskjellige ti-årene fra 1900-tallet. Nå begynner det store arbeidet med å sammenføre og tilbakeføre huset slik det var opprinnelig.

Hvert hus i boligfeltet er basert på de opprinnelige beboerne i husene. Det er deres historie, deres innredning og i den grad det er mulig, deres gjenstander og møbler som formidles. Enkeltpersoners historie blir museet utgangspunkt for å fortelle de større historiene. Det kan være om et Norge i endring, om byggeskikk og husets teknologi, eller om kjønnsroller. Slik tenker vi oss også at Dronningens barndomshjem kan formidles.

Huset i Tuengen allé ble bygget for familien Haraldsen. Faren var disponent og konfeksjonshandler, moren hjemmearbeidende, de fikk fire barn. Sonja var yngst i søskenflokket, og her bodde hun det meste av tiden til hun giftet seg med kronprins Harald i 1968.

Faren døde i 1959, og fra da av var det hun og moren som bodde der. Mens moren sørget for alt med mathusholdningen, tok Sonja seg av det mer praktiske i huset med oppussing av rom og stell av bil. Sonja Haraldsen var sammen med kronprins Harald i ni år før de fikk kong Olavs godkjenning til å gifte seg. Disse årene kunne de ikke vise seg sammen offentlig. Det var i barndomshjemmet i Tuengen allé, med den gjestfrie Dagny Haraldsen, de kunne trefes privat med venner.

Sonja Haraldsen sammen med kronprins Harald på veg ned trappen i barndomshjemmet da forlovelsen var et faktum, er et ikonisk bilde. Her knyttes Dronningen og hennes barndomshjem seg til vår nasjonale fortelling. En privat historie ble offentlig og nasjonal. Da hun giftet seg 29. august 1968 var hun den første borgerlige kvinne som giftet seg med en europeisk tronarving i moderne tid. Foto: Scanpix

Museets personale er i gang med det store puslespillet å tilbakeføre huset til slik det var da familien Haraldsen bodde der. Arbeidet gjennomføres i dialog med Dronningen og hennes familie. Planen er at vi 50 år etter at den kommende Kronprinsessen forlot sitt barndomshjem, kan ønske publikum velkommen inn i det samme huset her på Maihaugen.

Jentene tok prisen!

Av Kristin Helland | Foto: Ingvil Skeie Ljones

Anders Sandvigs Museumspris gikk i 2016 til to flotte formidlere av folkemusikken i Gudbrandsdalen – Camilla Granlien og Mari Skeie Ljones.

Prisbeløpet på 50 000 får de «for årelangt arbeid med formidling av sangtradisjonen i Gudbrandsdalen» (Camilla) og for «folkemusikkpoesiprojektet «Spring du fela», der historien til både spillemenn og -kvinner fra Gudbrandsdalen blir formidlet» (Mari). Prosjektet til Mari munnet ut i både CD og bok.

Mari og Camilla forteller at selv om de er selvstendige artister, liker de svært godt å jobbe sammen. De gjør hverandre trygge, forteller Camilla, og da er det sikkert både naturlig og hyggelig å skulle dele en slik pris.

Begge jentene jobber frilans med folkemusikk på heltid. Den ene, Mari, har vokst opp på Lillehammer, men holder til i Oslo. Den andre, Camilla, har vokst opp på Hamar, men bor på Lillehammer. Og Gudbrandsdalsmusikken deler de altså på.

«Folkemusikken kom til meg først da jeg var 18», forteller **Camilla**. «Før det spilte jeg el-bass i rockeband». Med foreldre fra Ringebu og en felespillende bestefar var kanskje ikke veien til folkesangene veldig lang.

«Jeg likte historiene så godt», sier Camilla. «Jeg var fascinert av hvordan melodiene beveget seg. Det var en måte å uttrykke seg på som passet for meg.» Hun forteller også at det var viktig å lære Kirsten Bråten Berg og Arild Andersens arbeider å kjenne. De ble store forbilder.

Camilla jobber mot mange målgrupper. Med sitt eget band har hun nettopp gitt ut en plate med bearbejdet folkemusikk. Platen heter «Kjære vennen min».

Hun er også mye brukt i formidling mot barn under «Den kulturelle Skolesekken» og gamle under paraplyen «Den kulturelle Spaserstokken».

«Som frilanskunstner kan jeg aldri hvile», sier Camilla. «Jeg ønsker å utvikle meg videre, jobbe fram nye prosjekter og formidle musikken min til så mange som mulig»

Camilla Granlien.

Mari Skeie Ljones.

Mari forteller:

«Folkemusikken har alltid vært der hos meg, jeg kommer jo fra et hjem der den var en naturlig del. Jeg trodde det var en normal ting å dra på kappleiker, eller å danse reinlender på kjøkkengulvet. Jeg trodde at trioen Tiriltunga var like kjent som Bob Dylan, og var helt i hundre da de skulle komme å ha konsert på folkehøgskolen på Hundorp, der vi bodde.

Men jeg starta ikke å spille fele før jeg var 10–11 år, etter et lite forsøk på å spille torader. På 90-tallet var det et bra miljø på Lillehammer, vi var mange unge felespillere. Og Lillehammer spel-og dansarlag betalte kappleiker og sommerkurs for oss, så vi møtte likesinnede fra andre deler av landet. Det hadde masse å si for meg, også det at vi fikk tillit til å holde på for oss sjøl. Vi hadde spillejobber fra vi var ganske unge, og vi fikk prøve oss som instruktører. Det prøver jeg å huske på når jeg skal lære opp nye felespillere i Oslo.

Å få pris for Spring du fela-prosjektet var veldig stas, og fryktelig overraskende. Det er et prosjekt jeg har jobba lenge og seriøst med, og med en stor kjærlighet til historiene, personene og musikken. Kanskje det er derfor det var så artig å få prisen, at jeg skjønner det er andre som har sett at jeg har gjort nettopp det?

Jeg håper å få jobbe med Spring du fela lenge!»

Aktivitet på Maihaugen en

Av Ivar Olstad

23 år gamle pilletriller **Andrea Rudland Haave** fra Kvam, med bakgrunn fra kulturlinja på Lhmr.vdg og full skuespillerutdanning på Westerdahl i Oslo. Hun har allerede åtte år bak seg på Maihaugen. Andrea er barneaktivitør og altnulldame: Fantekjerring, postbud, Olsen-gårdkone, 80-talls-huset. Og utenom dette: En utagerende Hegstad-brud på Gålå.

På Øygarden har folket dugurd og samles rundt vassgrauten mens turistene står rundt med lattermild skepsis i blikket. Fra venstre **Tore Veia, Per Hans Bollviken, Inger Elise Holm og Mari A. Haugen.**

Gia Gade bryter svakt på svensk der hun tar imot i Andersstua på Bjørnstad. Det er første året hennes på Maihaugen, men alt taler for at det blir flere.

Ruth Olive Bakken fra Lillehammer reagerte positivt på Maihaugens annonse, og nyter tilværelsen i bakgården på Olsengården mens hun sitter og strikker, og prater med trivelige folk som stanser opp. Har det «alle tiders – og vel så hyggelig som på verandaen hjemme».

tilfeldig fredag sent i juli

Kjersti Hauklien Simenstad har nærmest vokst opp på Maihaugen, og er akkurat nå datter i 1950-talls-huset. Men ellers er hun «en potet» som kan brukes til det meste. Hun forteller at det i tillegg til å være en usedvanlig trivelig sommerjobb i seg selv, har aktørene et veldig godt sosialt fellesskap som kulminerer med en feiende kostymefest der alle stiller i sitt Maihaugen-favoritt-kostyme.

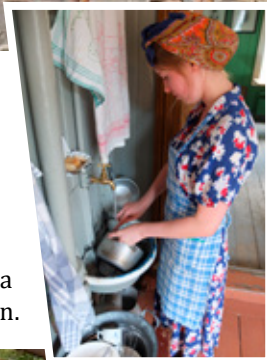

Simone Klett har også sin første sesong på Maihaugen og er akkurat nå i Garmo-kirka, men den tyskfødte tunvert og omviser har tre års erfaring fra Valdres folkemuseum.

Helge Hagen Stokke er Oslo-gutten som – den eneste – takler de kinesisktalende turistene. Han er vel fornøyd med å få fortelle på mandarin, faktisk hver eneste dag. Til høsten fortsetter han på studiene i Shanghai, hvor han til nå har bodd i tre år.

Kesia Thalita Hüntermann Hauklien Amundsen er egentlig spansk-studerende, men her nettopp ferdig med kakebakt og hjemmelaget syltetøy fra egen hage i Olsen-gården.

Tone Wiik er lærer i Øyer «på ordentlig», og trives så godt med det at hun bruker deler av ferien på samme rollen i skolestua i tillegg til å guide. En ting er at en treffer så mange artige mennesker – her en tysk familie, men også muligheten til å bruke fransk'en er bonus i seg selv.

Historien lever i oss alle – frivillighet på Maihaugen

Av Thorstein Hernes, formidler på Maihaugen

Maihaugens frivillige er en variert gruppe på i overkant av 150 personer fra 9–90 år, som anslagsvis legger ned i overkant av 6 årsverk. Alle med engasjement og kompetanse vi setter stor pris på!

De Sandvigske Samlingers Venner (DSSV) etablerte opprinnelig Torsdagsvennene i 1993. Etter hvert har også andre grupper dukket opp som Maihaugen rekrutterer på egenhånd, som ikke nødvendigvis stammer fra DSSV. Pr d.d. har åtte faste ansatte på Maihaugen med seg en fast gruppe mennesker, som de følger opp på regelmessig basis. Maihaugen har i dag: Formidlingsfrivillige, Utegruppe, Maihaugassistenter, Torsdags-, Tirsdags- og Arkivvenner.

Nye frivillige må tegne en frivillig kontrakt og er forsikret som vanlige ansatte på Maihaugen,

de må forholde seg til gjeldende HMS, fottrettigheter og taushetsplikt. Det er viktig at det er lystbetont og at de faste ansatte tar seg av papirarbeidet.

Våre frivillige har deltatt i brukerundersøkelse for å kartlegge deres motivasjon. Det viser seg at motivene er mange: Sosial arena, skaffe seg erfaring, trim, føle seg nyttig, ideelle årsaker, ønsker om fremtidig jobb.

Hvordan defineres frivillighet?

Felles for frivillige er at aktiviteten skjer av fri vilje og motivasjon. Innsatsen skjer uten tanke på økonomisk gevinst. Målet er at andre skal ha utbytte av det, selv om en også ser at innsatsen har stor betydning for den frivillige selv. Innsatsen skjer for å bidra til verdier og til samfunnet som sådan.

Thorstein Hernes. Foto: Audbjørn Rønning/Maihaugen

ET FINT TILBUD

Museumshåndverker Jørn Ulven tok med oss på rundtur en oktober-søndag. Nå vet vi betydelig mer om både finesser og problemer ved torvtak, spontak, tjærebreiring og hytteprosjektet.

DRØMME-ST.HANS

Foto: Arne K. Braaten

I år fikk vi oppleve en St.Hanskveld slik vi drømmer om at den skal være. Masser av mennesker, underholdning, god stemning – og så: Det været!

Han er tilbake!

Av Kristin Helland

Etter fire og et halvt år som Fylkeskonservator er Kjell Marius Mathisen tilbake under paraplyen SLM- eller «tilbake på Maihaugen», da – som vi liker å uttrykke det. Det virker han meget godt fornøyd med.

Hva er det som frister en suksessrik toppbyråkrat til å skifte jobb? «Dette var en unik mulighet til å være med å forme museet videre» svarer Kjell Marius. Han er nå leder av Kulturhistorisk avdeling i Stiftelsen Lillehammer museum. «Mandatet er friere og mer åpent på et museum», sier han. «Det er kort vei fra idé til resultat».

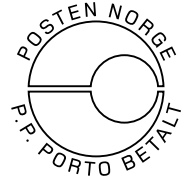
Kjell Marius Mathisen har 12 personer i sin stab. Aulestad, Bjerkebæk og OL-museet sorterer under ham. Han kan glede seg over nye rammer og et bredt og godt kvalifisert kollegium å spille på.

Med glød i blikket forteller avdelingslederen at dikterhjemmene tilknyttet Lillehammer Museum skal bli mer synlige og aktuelle. Målet er å sørge for gjenbesøk. Har man vært på

Aulestad eller OL-museet for eksempel, skal ikke det være én gang for alle. Det skal skapes nysgjerrighet og ønske om å komme tilbake og se nye utstillinger.

Her, som alle andre steder, handler det om finansiering. Mye er igangsatt, og det ligger allerede søknader inne hos Kulturrådet med tanke på å skaffe penger til bl.a. å få frem skatene som ligger i magasinet. Av andre spennende prosjekt nevner han Dronning Sonjas barndomshjem og ny kulturhistorisk avdeling der de gamle verksteder og kirkesalen lå.

Kjell Marius Mathisen ble første gang ansatt på Maihaugen i 1996. Det er ganske sikkert en stor fordel å få tilbake en person som kjenner museet så godt og er så dedikert!

B

Venneturen Av Ivar Olstad

Distriktets største buss må til når Vennene skal på tur. Så heftig er påmeldingspresset. Reisen gikk sørover, med grundig orientering underveis, slik at nordre Ringsaker ikke på noen måte er ukjent land lenger for innadvendte lillehamringer.

Første stans var på Hovelsrud – en av Helgøyas best kjente perler. På stakittet har familien Olsson oppsatt vel fortjente skilt som bevis på at hus, og i særdeleshet hage, har mottatt høythengende priser. Selv nå, på tidlig høst, er den til tidligere tiders mønster omhyggelig tilbakeførte pryde- og frukthage et syn for både kyndige og de måpende amatører. Marianne Olssøns beretning om hvordan et digert gammelt hus totalrenoveres til original skikk og stand, gir en dobbel følelse: Beundring over dyktig- og tålmodighet, og glede over at det er andre enn en selv som påtar seg en slik byrde.

Tidligere statsarkivar Per Øyvind Sandberg

sørget for at Hamar domkirke – vår kirke også – kom oss nærmere. Den er ikke stor (landets minste av sitt slag), men vakker slik den fremstår i salig biskop Schjelderups lys-kristelige ånd. Direkte vakkert kan man vel derimot ikke kalle Hamars nye kulturhus, men stort, flott og imponerende er det!

Før Den jubilerende hvite svane tok oss over Mjøsas ganske så blanke og flate bølger til Gjøvik, hadde Vennene gleden av å vandre gjennom Atlungstad brenneri sitt spennende interiør. En ting er sprit-prosessen som sådan; mer fascinerende er det faktum at den derværende Venneforening faktisk brenner selv. Ikke mindre enn 20 000 liter sprit drypper ut av systemet hvert år (multipliser med 10 for å finne antall kilo poteter som må til). Og de produserer edle dråper på oppdrag, fylles av overbevisning om at Aqua Vita i rimelige kvanta er både sunt og kulturelt nødvendig!

En fremdeles imponert senior-vertinne Karin Olsson minnet oss på at Vennene har vært på disse trakter før. For lenge siden. I år gikk alt som smurt, men ikke den gang. For da kom ikke Skibladner med laks og jordbær og det hele som avtalt. Motortrøbbel! Hva gjør turlleder Wenche Bjørnsgaard da? Ringer i sin nød til Hovelsrud, hvor de rasker sammen alt de har av stoler og bord, mens turlledelsen drar på Hamar-CC og organiserer kjøp av spekemat og tilbehør. Deretter tilbake til Helgøya, til en utmerket improvisasjon – og alle 40 var enig i at det hadde vært en riktig vellykket tur.

De Sandvigske Samlingers Venner
Maihaugvegen 1, 2609 Lillehammer / Bankgiro: 2000.05.17608